

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย

ชุด ภาษาเพื่อชีวิต

ภาษาพาที

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

* กระทรวงศึกษาธิการ *

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย

ชุด ภาษาเพื่อชีวิต

ภาษาพาที

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

โทรศัพท์และโทรสาร ๐ ๒๖๒๘ ๕๓๔๓

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ดำเนินการจัดทำต้นฉบับ

ISBN 978-616-461-360-7

พิมพ์ครั้งที่สิบหก

พ.ศ. ๒๕๖๕

จำนวน ๓๒๐,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์โดย องค์การค้าของ สกสค.

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว

๒๒๔๙ ถนนลาดพร้าว แขวงสะพานสอง เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๑๐

โทรศัพท์และโทรสาร ๐ ๒๕๑๔ ๔๐๓๓ ต่อ ๓๑๘

www.suksapan.or.th

คำนำ

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุด ภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ เป็นหนังสือที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำสำหรับนักเรียนใช้ในการเรียนรู้ และครูผู้สอนใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย กลุ่มหลักภาษาและการใช้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ ซึ่งมีรองศาสตราจารย์ ปิติพันธ์ สุทธาร เป็นประธานกรรมการ และจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ และครูภาษาไทย จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง ๔ ภูมิภาค ในด้านการนำไปใช้ ดังรายนามท้ายหนังสือนี้

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุด ภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะทางภาษาจากการอ่าน เขียน ฟัง ดู พูด เรื่องที่น่าสนใจ ผสานความเข้าใจของลักษณะภาษาไทย ตระหนักรับรู้ในความงามของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา กระบวนการคิดและการบูรณาการ เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเองและกระตุ้นความสนใจ สามารถพัฒนาทักษะทางภาษาเหมาะกับช่วงวัย ชั้นปีและเติมตามศักยภาพสูงสุด เป็นพื้นฐานการคิดเชื่อมโยงในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มอื่น ปลุกฝังวัฒนธรรมทางภาษา ความเป็นไทย ความเป็นคนดีของสังคมไทยและสังคมโลก รวมทั้งการนำความรู้และความคิดไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหวังว่า หนังสือเรียนเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ให้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ ตามหลักการและบรรลุลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร หากมีข้อเสนอแนะ กรุณาแจ้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบคุณคณะกรรมการฯ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหนังสือเรียนให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ณ โอกาสนี้

(นายอัมพร พินะสา)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๓

คำแนะนำสำหรับครู

การวางแผนจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

ครูจำเป็นต้อง

๑. ศึกษาหลักสูตรและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร เพื่อให้เข้าใจมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด หรือสิ่งอันพึงประสงค์ที่ควรจะต้องเกิดแก่นักเรียน

๒. ศึกษาหนังสือเรียน ภาษาพาที หนังสือเรียน วรรณคดีลำนำน แล้ววางแผนจัดการเรียนรู้ โดยใช้เนื้อหาแต่ละบทของหนังสือเรียนทั้ง ๒ เล่ม สลับบทกันตามความเหมาะสม เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากหนังสือเรียน ภาษาพาที ตลอดปีการศึกษา และเรียนรู้จากหนังสือเรียน วรรณคดีลำนำน ตลอดปีการศึกษาเช่นเดียวกัน

๓. ศึกษาหนังสือเรียน ภาษาพาที หนังสือเรียน วรรณคดีลำนำน และแบบฝึกหัดทักษะภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ทุกเล่ม ทุกบทอย่างละเอียด เพื่อใช้เป็นสื่อหลักในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย รวมทั้งหนังสือเรียน วรรณกรรมปฏิสัมพันธ์ แบบฝึกหัดทักษะปฏิสัมพันธ์ หนังสือหรือสื่ออื่นๆ เพื่อใช้เป็นสื่อเสริมในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย แล้วจัดหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

๔. ศึกษาพื้นฐานความรู้ความสามารถด้านภาษาไทยและด้านอื่นๆ ของนักเรียน โดยใช้วิธีปฏิบัติกิจกรรม ทดสอบ สัมภาษณ์ ฯลฯ และก่อนเริ่มบทเรียนควรเตรียมความพร้อมอย่างน้อย ๑-๒ สัปดาห์

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โดยใช้หนังสือเรียน ภาษาพาที

ครูจำเป็นต้องเข้าใจแนวการนำเสนอเนื้อหาแต่ละบทของหนังสือเรียน ภาษาพาที ซึ่งประกอบด้วย

บทอ่าน

นำเสนอโดยผูกเป็นเรื่องที่น่าสนใจ มีตัวละคร เพื่อให้ให้นักเรียน สนุกสนานเพลิดเพลิน ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน รู้จักใช้ภาษาไทย ที่ถูกต้อง ไพเราะสละสลวย และแทรกเนื้อหาความคิดที่บูรณาการ ความเข้าใจวิถีความเป็นไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ และรู้จักเท่าทันโลกตามวัย ประสบการณ์ และชั้นปี

อ่านเสริม

จัดไว้เพิ่มเติมจากบทอ่าน เรียบเรียงขึ้นให้สอดคล้องกับแก่น ของเรื่องแต่ละบท บางบทเรียบเรียงเป็นร้อยแก้ว และบางบท เรียบเรียงเป็นร้อยกรอง

อ่านเพิ่ม เติมความหมาย

เสนอคำศัพท์และความหมายที่นักเรียนควรศึกษา ในบทอ่าน

อธิบายเพิ่ม เติมความรู้

เสนอเนื้อหาให้ความเข้าใจด้านหลักภาษาและการใช้ ภาษาที่นักเรียนในชั้นนี้ต้องเรียนรู้ ครูควรเพิ่มเติม ตามความเหมาะสมกับกลุ่มนักเรียน ทั้งนี้มีส่วน ที่ให้ฝึกเพิ่มเติมในแบบฝึกหัด ทักษะภาษา ด้วย

กิจกรรม

เป็นส่วนเสนอแนะให้นักเรียนได้พัฒนาความคิด ฝึกทักษะภาษา ในแต่ละบท ครูสามารถต่อยอดความคิดหรือปรับกิจกรรมได้อย่าง สร้างสรรค์ให้สอดคล้องกับนักเรียน และสภาพแวดล้อมของแต่ละ สถานศึกษา ไม่จำเป็นต้องทำทุกกิจกรรม โดยเลือกตามความ เหมาะสม

นักเรียนจำเป็นต้องใช้แบบฝึกหัด รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุด ภาษาเพื่อชีวิต ทักษะภาษา ควบคู่กับการใช้หนังสือเรียน ภาษาพาที หนังสือเรียน วรรณคดีลำนำน เพื่อฝึก ทักษะทางภาษาและศึกษาวรรณคดี ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ตามสาระและ มาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดย ครูผู้สอนต้องดูแลเอาใจใส่ ให้ความรู้ความเข้าใจอย่างใกล้ชิด

ขณะเดียวกัน หากนักเรียนมีศักยภาพพร้อม ครูควรพิจารณาเลือกบทเรียนบางบท จากหนังสือเรียน วรรณกรรมปฏิสัมพันธ์ และแบบฝึกหัด ทักษะปฏิสัมพันธ์ ซึ่งจัดทำสำหรับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ มาพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถสูงสุดเต็มตามศักยภาพ เพื่อเป็น “นักเรียนไทยในอุดมคติและความหวังยิ่งของสังคมไทย”

สารบัญ

บทที่

หน้า

๑ ปฏิบัติการสายลับจิ๋ว

อ่านเสริม : มดดำ มดแดง

หลักและการใช้ภาษา : ทบทวนพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์
พยัญชนะ ท
การใช้ถ้อยคำสุภาพ

๑

๒ แต่เด็กซื้อไว้

อ่านเสริม : เทพารักษ์กับคนตัดไม้

หลักและ การใช้ภาษา : ทบทวนตัวสะกด
สระเปลี่ยนรูป

๑๗

๓ ป่านี้มีคุณ

อ่านเสริม : ป่าชายเลน

หลักและ การใช้ภาษา : มาตราตัวสะกด
ความหมายของคำ

๓๓

๔ อาหารดี ชีวีมีสุข

อ่านเสริม : อาหารเพื่อสุขภาพ

หลักและ การใช้ภาษา : การผันวรรณยุกต์
คำที่ประวิสรรชนีย์และไม่ประวิสรรชนีย์

๔๗

๕ ทำดี...อย่าห่วงไหว

อ่านเสริม : ไตร่ตรองก่อนเชื่อ

หลักและ การใช้ภาษา : คำคล้องจอง
กลอนสี่

๖๓

บทที่

หน้า

๖ พลังงานคือชีวิต

อ่านเสริม : ใช้โทรทัศน์ ให้ประหยัดค่าไฟฟ้า

หลักและ การใช้ภาษา : การอ่านคำที่เป็นอักษรควบกล้ำ
การอ่านคำที่เป็นอักษรนำ
การอ่านคำแบบเรียงพยางค์
การอ่านคำเลียนแบบอักษรนำ
คำขวัญ

๗๕

๗ ความฝันเป็นจริงได้

อ่านเสริม : มนุษย์กับการบิน

หลักและ การใช้ภาษา : คำที่มี ฤ ฎ
คำที่ใช้ บัน บรร
คำที่ใช้ รร (ร หัน)

๘๙

๘ ภูมิใจภาษาไทยของเรา

อ่านเสริม : ในโลกนี้มีอะไรเป็นไทยแท้

หลักและ การใช้ภาษา : คำพ้อง
คำที่มีตัวอักษรไม่ออกเสียง
ภาษาไทยถิ่น

๙๙

๙ คิดไป รู้ไป

อ่านเสริม : พาราลิมปิกเกมส์

หลักและ การใช้ภาษา : คำที่มีเครื่องหมายแทนทศภาค
การเล่าเรื่องจากการฟังและการอ่าน

๑๑๑

๑๐ นอกเมือง...ในกรุง

อ่านเสริม : ความสุขอยู่ที่ไหน

หลักและ การใช้ภาษา : คำนาม
การพูดและเขียนบรรยาย

๑๒๓

บทที่

๑๑ ส่งข่าว...เล่าเรื่อง

อ่านเสริม : กิริยาวาจาดี

หลักและการใช้ภาษา : คำสรรพนาม
การเขียนจดหมายลาป่วย ลากิจ

หน้า

๑๓๕

๑๒ ประชาธิปไตยใบเล็ก

อ่านเสริม : ประชาธิปไตย...อะไรหนอ

หลักและการใช้ภาษา : คำกริยา
คำที่ใช้ ำ และ ้ม
คำที่ใช้ ไ ไย และ ัย

๑๕๑

๑๓ ของดีในตำบล

อ่านเสริม : เมืองไทยใหญ่อุดม

หลักและการใช้ภาษา : คำวิเศษณ์
การตั้งคำถามและตอบคำถาม
การอวยพร
การอ่านข้อมูลจากแผนที่

๑๖๑

๑๔ ธรรมชาติเจ้าเอ๋ย

อ่านเสริม : โลกแสนสวย ชีวิตแสนสุข

หลักและการใช้ภาษา : ประโยคเพื่อการสื่อสาร
การเขียนแสดงความรู้สึกนึกคิด

๑๗๕

๑๕ เล่นคำทาย

อ่านเสริม : น้ำขึ้นให้รีบตัก

หลักและการใช้ภาษา : สำนวน
การใช้พจนานุกรม

๑๙๑

๑๖ บันทึกความหลัง

อ่านเสริม : เทียวกรุงเก่า (กรุงศรีอยุธยา)

หลักและการใช้ภาษา : การใช้เครื่องหมายต่างๆ
การบันทึกเหตุการณ์ประจำวัน

๒๐๑

ปฏิบัติการสายลับจิ๋ว

บทนี้ชี้ให้เห็น
คำสุภาพจับใจคน
ทบทวนอักษรไทย
วรรณยุกต์ล้วนสำคัญ

ทำงานเป็นย่อมเกิดผล
มีหรือจนคนเหมือนกัน
เสียงสระใดจำให้มั่น
ห้าเสียงนั้นดังดนตรี

ในเขตลานวัดที่สงบรุ่มรื่น เด็กๆ ทั้งชายและหญิงกลุ่มหนึ่ง ประมาณ ๑๐ คน นั่งรวมกันบนพื้นหญ้า ต่างส่งเสียงพูดคุยกันจ้อกแจ้ก จนกระทั่งมีเด็กชายและเด็กหญิงท่าทางเป็นหัวหน้าเดินเข้ามา

“ทุกคนทำความเคารพหัวหน้าหน่อย หัวหน้าเป้ย”

ทั้งหมดยืนตรง คำนับ ๑ ครั้ง ก่อนจะแยกนั่งเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่ม **มดแดง** และกลุ่มมดดำ

“สวัสดี สมาชิกสายลับจิ๋วทุกคน หนูดีดีดี บ้านอยู่ท้ายซอย มาขอให้เราตามหาหมาจูด ผูกโบสีชมพู มันหายไปตั้งแต่เมื่อวาน ตอนเย็น ตอนนี้อนุดีดีดีร้องให้ ชี้มูกโป่งแล้ว” หัวหน้าหนูยกกล่าว

ทุกคนล้วนแต่แสดงความเห็นใจหนูดีดีดี เสียงดังเซ็งแซ่

“เอาละทุกคนแยกย้ายกัน ปฏิบัติงาน แล้วมาเจอกันหลัง พระจันทร์เพ็ญ ฉันจะไปกับกลุ่มมดดำนะ ส่วนหัวหน้าหนูยก ไปกับกลุ่ม**มดแดง**ดีไหม” หัวหน้าเป้ยออกความเห็น

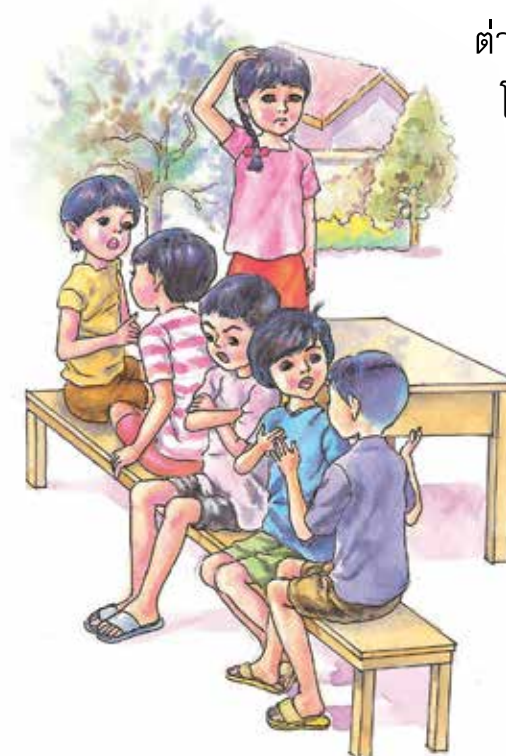
สมาชิกกลุ่ม**มดแดง**และกลุ่มมดดำ แยกย้ายกันไปวางแผนก่อน ปฏิบัติการ

มาดู...กลุ่ม**มดแดง**ร่วมกันวางแผนทำงาน ยกมือเพื่อขอแสดงความคิดเห็น ไม่ส่งเสียงดัง นิ่งฟังเมื่อคนอื่นพูด จดบันทึกข้อความ สรุปข้อตกลง ทบทวนจนเข้าใจ แล้วสายลับตัวจิ๋วก็แยกย้ายกันไปเป็นคู่ๆ

มาดู...กลุ่มมดดำ ทุกคนล้วนมีท่าทางกระฉับกระเฉง กระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงาน

ได้ทันที ถ้าไม่ติดกติกาของสายลับที่ต้องวางแผนก่อน ทุกคนส่งเสียงดังกลบความคิดเห็นคนอื่น ต่างคนต่างพูด บางคนก็พยักหน้าหรือส่ายหน้า โดยที่ไม่รู้ว่ารับหรือปฏิเสธความคิดเห็นของใคร ต่อจากนั้นสายลับกลุ่มนี้ต่างแยกกันไปเป็นกลุ่ม คู่ และเดี่ยว แล้วแต่สมควรใจ

กลุ่มไหนหนอ จะปฏิบัติการได้สำเร็จ

สายลับกลุ่ม**มดแดง**คู่หนึ่งตรงไปบ้านน้ำหวานคนสวย น้ำหวานเป็นนักร้องที่ร้านอาหารใหญ่มีชื่อ น้ำหวาน

กลับบ้านดีมาก โดยมี
น้ำซัยสามีเป็นคนไปรับ
บางที่น้ำหวานอาจเห็นอะไร
บ้างระหว่างทางตอนกลับบ้าน

“สวัสดีครับน้ำหวาน รบกวน
น้ำหวานหน่อยนะครับ เมื่อคืน
ตอนน้ำหวานกลับบ้าน น้ำหวาน
เห็นหมาจูดผูกโบสีชมพูบ้างหรือ
เปล่าครับ”

“น้ำไม่เห็นหรอกนะ แต่น้ำได้ยินเสียงหมาร้อง แล้วมีคนกลุ่มหนึ่ง
มุงดูอะไรก็ไม่รู้ตรงแถวที่ทิ้งขยะโน่นแหละ”

“ขอบคุณครับน้ำหวาน” สายลับ **มดแดง** ได้เรื่องขึ้นมาบ้างแล้ว

เสียงเข่าประตู่รัว และเสียงเด็กดังเอะอะ ทำให้ลุงใหญ่ชักมายาก
ซึ่งกำลังซ่อมรั้วและโยนลูกเหล็ก ๔ ลูกพร้อมๆ กัน ตกใจหันมามองตาม
เสียง ลูกเหล็กเลยตกใส่เท้า “โอ๊ย!”

ลุงใหญ่ร้องลั่น

“มีอะไรกัน” ลุงใหญ่เดิน
โยกเขยอกออกมาเปิดประตู
หน้าต่างบอกความเจ็บปวด

กลุ่มมดดำถามด้วย
เสียงห้วนๆ “ลุงๆ เห็นหมาจูดผูกโบ
สีชมพูบ้างไหม มันมาแถวบ้านลุง
หรือเปล่า”

“ไม่รู้ไม่เห็น ไปให้ไกลๆ เลย เด็กพวกนี้ไม่มีมารยาท” ลุงใหญ่
ปิดประตูเสียงดังสนั่น

สายลับมดดำอีกกลุ่มหนึ่ง เร่งรีบจะเข้าไปหาข่าวในตลาด ต่างคน
ต่างแย่งเดินแข่งกัน เพราะกลัวว่าถ้าช้าจะทำให้หอดได้ข่าว สายลับคนหนึ่ง
เดินไม่ระวัง เลยสะดุดก้อนหินล้มคะมำลงไป ในกระຈาดขนมของป้าแจ่ม
ทำให้ห่อขนมกล้วย ขนมตาล ขนมสอดไส้ ตกกระจายเกลื่อนกลาด
ป้าแจ่มยังไม่ทันหายตกใจ สายลับมดดำยกมือไหว้อย่างรวดเร็ว แล้ว
พากันวิ่งหนีไป ป้าแจ่มอ้าปากค้าง

“ป้าแจ่มขา เดี่ยวหนูช่วยเก็บให้ค่ะ” สายลับ **มดแดง** สองคนเดิน
มาพอดี จึงเข้ามาช่วยเก็บขนมใส่กระຈาดจนเรียบร้อย

“นี่แหละ หนูเอาขนมไปกิน ชอบใจนะจ๊ะที่มาช่วยป้า” ป้าแจ่มหยิบ
ขนมใส่ถุงส่งให้พวกเด็กๆ

“ขอบพระคุณค่ะ หนูฝากไว้ก่อนนะค่ะ จะต้องรีบไปหาหมาจูด
ของเพื่อนหนู มันหายไปค่ะ”

“หมาจูดที่ผูกโบสีชมพูหรือเปล่า”

“ใช่ค่ะ”

“โอ้เอ๋ย! มันอยู่ที่บ้านป่า เมื่อวานนี้พวกหลานๆ ของป้าไปเจอ มันตกลงไปในถังขยะ ตัวสกปรกมอมแมม เลยจับมันอาบน้ำแล้วเลี้ยงไว้ก่อน นี่เขาก็กำลังออกตามหาเจ้าของอยู่นะ”

กลุ่มมดแดงทำงานสำเร็จ ได้ทั้งหมดจุดผูกโบสีชมพูไปคืนหนูดีดี และได้ขนมถุงโตแบ่งให้กลุ่มมดดำรับประทานร่วมกัน โดยไม่มีการแย่งเหย้าหรืออิจฉาซึ่งกันและกัน ทั้งนี้เพราะสายลับจิ๋วทุกคนปฏิบัติตามอย่างเต็มที่ เพียงแต่วิธีการเท่านั้นที่ไม่เหมือนกัน

มดดำ มดแดง

มดดำมีสีดำเป็นมันตลอดทั้งตัว ลำตัวยาวประมาณ ๕-๖ มิลลิเมตร ทำรังอยู่บนต้นไม้ โดยเฉพาะตามซอกของต้นไม้ ใบไม้ และผลไม้ต่างๆ เมื่อมันถูกจับต้อง จะส่งกลิ่นเหม็นฉุนออกมาป้องกันตัว

มดแดงมีสีส้มหรือน้ำตาลปนแดงตลอดทั้งตัว รวมทั้งหนวดและขา ตัวเล็กสีน้ำตาลแก่ ลำตัวยาวประมาณ ๑ เซนติเมตร ทำรังอยู่ตามกิ่งไม้โดยใช้ใบไม้มาห่อกันเข้า เวลาถูกรบกวนจะป้องกันตัวโดยปล่อยกรดออกมาแล้วกัด ทำให้เกิดอาการคันแสบร้อน

มดเอ๋ยมดน้อย
รวมกำลังประสานงานไม่พุดจา
สามัคคีรวมใจไม่ย่อ
ใครบังอาจมุ่งร้ายทำลายมัน

กระจอยร่อนน่ารักเป็นนักหนา
พอเจอหน้าหยุดชะงักทักทายพลัน
มีวินัยใจคอล้วนแข็งขัน
ต่างกรูกันสู้ยิบตาพร้อมหน้าเอย

อ่านเพิ่ม เติมความหมาย

นักมายากล

ปฏิเสธ

มารยาท

กตिका (กะ-ติ-กา)*

กระจ้อยร่อย

กระตือรือร้น

กรู

จ้อกแจ้ก

ฉันทเพล (ฉัน-เพน)

ชะงัก (ชะ-งัก)

นักมายากล (นัก-มา-ยา-กน)

ปฏิบัติการ (ปะ-ติ-บัติ-กาน)

ปฏิเสธ (ปะ-ติ-เสด)

ข้อตกลง, ข้อบังคับ

เล็กน้อย, เล็กๆ

รีบเร่ง, มีใจฝึกฝน

อาการที่ไปพร้อมๆ กันโดยเร็ว เช่น
วิ่งกรูเข้าใส่ฝ่ายตรงข้าม

เสียงของคนทั้งกลุ่ม ที่ต่างคนต่างพูดกัน
จนฟังไม่ได้ศัพท์

กินอาหารกลางวัน (ใช้สำหรับพระสงฆ์)
หยุดทันทีในขณะที่ทำอะไรอย่างใดอย่าง
หนึ่งอยู่

นักเล่นกล

ทำงานตามหน้าที่

ไม่รับ, ไม่ยอมรับ

*หนังสือเรียน ภาษาพาที ชั้นนี้ได้พิมพ์คำอ่านบางคำไว้ในวงเล็บ เฉพาะที่พิมพ์ตัวเอน ให้ออกเสียง
เบาครั้งเสียง

มารยาท (มา-ระ-ยาด)

ล้มคะมำ (ล้ม-คะ-มำ)

วิธีการ (วิ-ถี-กาน)

วินัย

สมาชิก (สะ-มา-ชิก)

สรุป (สะ-หุ-รูป)

สามัคคี (สา-มັก-คี)

สายลับ

สำเร็จ (สำ-เหฺร็ด)

สู้ยิบตา

กิริยาวาจาที่สุภาพเรียบร้อยถูกกาลเทศะ

ล้มพุงถลาไปเพราะสะดุด

วิธีปฏิบัติตามหลักการเป็นขั้นตอน

ระเบียบแบบแผน, ข้อบังคับ, ข้อปฏิบัติ

ผู้มีสิทธิและมีส่วนร่วมในกลุ่มเดียวกัน

ย่อเอาเฉพาะใจความสำคัญของเรื่อง
เป็นประเด็นๆ ไป เช่น สรุปข้อตกลง

ความพร้อมเพรียง

ผู้เข้าไปสืบความลับ

เสร็จ, ถึง, บรรลุ

สู้จนถึงที่สุด, สู้ไม่ถอย

อ่านประโยค

สามัคคีคือพลัง

มารยาทดีเป็นศรีแก่ผู้ปฏิบัติ

สมาชิกกลุ่มมดแดงมีน้ำใจต่อกลุ่มมดดำ

นักกีฬาต้องปฏิบัติตามกติกาย่างเคร่งครัด

การมีวินัยในตนเองทำให้เราทำงานได้สำเร็จ

เราต้องกล้าปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนไปในทางไม่ดี

การวางแผนปฏิบัติการล่วงหน้าทำให้งานสำเร็จด้วยดี

สายลับจิวประชุมลับเพื่อวางแผนติดตามสุนัขที่หายไป

อธิบายเพิ่ม เติมความรู้

ทบทวนพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์

อ่านคำ กลุ่มคำ และสังเกตพยัญชนะต้น

ชุดที่ ๑

กตিকা เจ็บปวด ฎีกา ดำแดง ตกใจ
บ้านป่า ปฏิบัติ ป้องกัน อากาการ อ้าปาก

พยัญชนะต้นของคำหรือพยางค์ข้างต้นเป็นอักษรกลาง

อักษรกลาง มี ๙ ตัว ได้แก่ ก จ ฎ ฏ ด ต บ ป อ

ชุดที่ ๒

แข็งขัน จุกเงิน ถิ่นฐาน ผิดถูก
ฝึกฝน ศึกษา สอดไส้ หาข่าว

พยัญชนะต้นของคำหรือพยางค์ข้างต้นเป็นอักษรสูง

อักษรสูง มี ๑๑ ตัว ได้แก่ ข ช ฉ ฐ ถ ผ ฝ ศ ษ ส ห

ชุดที่ ๓

คะมำ เครือญาติ ชมพู แข็งแช่ เฒ่าชรา
เณรน้อย ทบทวน ท้ายซอย ธงชาติ นักร้อง
นั่งฉาน พุดคุย ฟุ้งเฟ้อ ภาควิทยา มณฑล
มดงาน มอมแมม เมื่อวาน เยาะเย้ย ระฆัง
เร่ร่อน เรียบร้อย ลานวัด วิฬาร์ (แมว) ฮวบฮาบ

พยัญชนะต้นของคำหรือพยางค์ข้างต้นเป็นอักษรต่ำ

อักษรต่ำ มี ๒๔ ตัว ได้แก่

ค ศ พ ง ช ซ ฌ ญ ท ฒ ณ

ท ธ น พ ฟ ภ ม ย ร ล ว ฬ ฮ

เราเรียกอักษรสูง อักษรกลาง และอักษรต่ำ รวมกันว่า อักษร ๓ หมู่ หรือไตรยางศ์ (ปัจจุบัน ข, ศ เลิกใช้แล้ว)

อ่านคำ และสังเกตสระ

ชุดที่ ๑ เสียงสระเดี่ยว

เสียงสระเดี่ยว ประกอบด้วย เสียงสั้น ๙ เสียง เสียงยาว ๙ เสียง

คำ	รูปสระ	คำ	รูปสระ
ปะ	_ะ	ปา	_า
มิ	_ิ	มี	_ี
หิ	_ึ	หือ	_ือ
ดุ	_ู	ดู	_ู
เกะ	_เะ	เก	_เ
แคะ	_แะ	แค	_แ
โปะ	_โะ	โป	_โ
เคาะ	_เาะ	คอ	_อ
เจอะ	_เอะ	เจอ	_เอ

ชุดที่ ๒ เสียงสระประสม*

คำ	รูปสระ	คำ	รูปสระ
เกียะ	เียะ	เสีย	เีย
(พบคำที่ใช้น้อยมาก)			
เอือะ	เือะ	เสื่อ	เือ
(ไม่พบคำที่ใช้)			
ลัวะ	เัวะ	บัว	เิว
(พบคำที่ใช้น้อยมาก)			

ชุดที่ ๓ เสียงสระอะที่มีเสียงพยัญชนะท้าย

คำ	รูปสระ	
ย่า	ำ	(เสียงสระอะที่มีเสียง ม อยู่ข้างท้าย)
ไย	เีย	(เสียงสระอะที่มีเสียง ย อยู่ข้างท้าย)
ไย	เีย	(เสียงสระอะที่มีเสียง ย อยู่ข้างท้าย)
เยา	เัว	(เสียงสระอะที่มีเสียง ว อยู่ข้างท้าย)

* เสียงสระประสม ถือว่ามี ๓ เสียง ได้แก่ เียะ เอือะ เัว ดังนั้นเสียงสระในภาษาไทยจึงมี ๒๑ เสียง (ศึกษาเรื่องเสียงสระ รูปสระในชั้นสูงขึ้นไป)

อ่าน และสังเกตวรรณยุกต์*

ตีตตีตือถุงเลื้อลายเลื้อไปซื้อเลื้อ
สายลับจิวถือถุงเลื้อลายเลื้อไปซื้อเลื้อผ้า

รูปวรรณยุกต์ มี ๔ รูป ได้แก่

เสียงวรรณยุกต์ มี ๕ เสียง ได้แก่

* รายละเอียดเรื่องการผันวรรณยุกต์อยู่ในบทที่ ๔

พยัญชนะ ท

อ่าน และสังเกตคำที่ใช้ ท

ชุดที่ ๑ ท ออกเสียง ด เช่น

บัณฑิตขึ้นมณฑป

เสียงกระทบกลอง**บัณฑิต**ะว

บัณฑิต เหลืองอ่อนเหมาะ

เสียงไพเราะออกเสียง **ดอ**

ชุดที่ ๒ ท ออกเสียง ท เช่น

มณฑิและ**มณฑล** **ท** เล่นกลออกเสียง **ทอ**

มณฑาทิกลุ่มที่หม้อ **ท**ณฑสถานและ**จันทาล**

การใช้ถ้อยคำสุภาพ

อ่าน และสังเกตประโยคที่ผู้พูดใช้ถ้อยคำสุภาพ

สวัสดิ์คะ น้ำหวาน หนู**มารบกวน**แต่เช้าหรือเปล่าคะ

สวัสดิ์ครับ น้ำหวาน **ขอรบกวน**น้ำหวาน**หน่อย**ครับ

ขอโทษครับ ผมไม่ได้ตั้งใจทำให้**คุณ**ลงตกใจ**ครับ**

ขอขอบคุณคะ หนู**ขอ**ฝากขนมไว้ก่อน**นะคะ**

ป้าแจ่ม**ขา** เดี่ยวหนู**ช่วย**เก็บให้**ค่ะ**

ขอบใจ**นะ**จะ**ที่**ช่วยเก็บขนมให้**ป้า**

ฉัน**ขอ**ไปกับกลุ่ม**มดแดง**จะ

บัณฑิต ผู้รู้, **มณฑป** เรือนยอดขนาดใหญ่ รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส, **บัณฑิต**ะว กลองสองหน้าขนาดเล็กชนิดหนึ่ง มีตุ้มสำหรับแกว่ง, **บัณฑิต** เหลืองอ่อน, **มณฑิ** ชื่อตัวละครในเรื่องรามเกียรติ์, **มณฑล** บริเวณ, **มณฑา** ไม้พุ่มดอกสีเหลือง, **กุนที** หม้อน้ำ, **ทณฑสถาน** ที่กุ่มขังน้ำ, **จันทาล** ต่ำช้า

กิจกรรม

ชวนกันคิด ชวนกันตอบ

- ถ้านักเรียนสมัครเป็นสมาชิกสายลับ **นักเรียน**สนใจจะอยู่ **กลุ่มมดแดง** หรือ **กลุ่มมดดำ** เพราะอะไร
- ลักษณะนิสัยที่ดีของนักสืบทั้งสองกลุ่มคืออะไร
- สาเหตุใดที่ทำให้การทำงานของกลุ่มประสบความสำเร็จ
- นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากบทอ่านเสริม **มดดำ มดแดง**

ช่วยกันทำ

ครูฝึกให้นักเรียนทำหนังสือเล่มเล็ก โดย

๑. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๕-๗ คน
๒. แต่ละกลุ่มแต่งนิทานเกี่ยวกับคุณธรรม กลุ่มละ ๑ เรื่อง
๓. วาดภาพประกอบเรื่อง พร้อมทำเป็นหนังสือเล่มเล็ก

ชวนกันหา

นักเรียนรวมกลุ่มกันหาคำ ตามหัวข้อต่อไปนี้ให้ได้มากที่สุด

๑. คำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรกลาง
๒. คำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรสูง
๓. คำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำ
๔. คำที่ไม่มีรูปวรรณยุกต์
๕. คำที่มีรูปวรรณยุกต์

ชวนกันเล่น

แบ่งกลุ่มหาคำที่ใช้สระเสียงยาว และคำที่ใช้สระเสียงสั้นมาเล่นกับเพื่อน ถ้าเป็นคำที่ใช้สระเสียงยาวให้ลูกขึ้นยืน ถ้าเป็นคำที่ใช้สระเสียงสั้นให้นั่งลง หรือจะคิดวิธีอื่นมาเล่นและตั้งกติกาตนเองก็ได้

ชวนกันแสดง

นักเรียนแบ่งกลุ่มเลือกแสดงบทบาทสมมุติสั้นๆ ในกิจกรรมต่อไปนี้

๑. การทักทาย
๒. การพูดขอร้อง
๓. การปลอบใจ
๔. การพูดปฏิเสธ
๕. การพูดซักถาม
๖. การช่วยเหลือผู้ที่กำลังเดือดร้อนลำบาก

